

KOSOVO SPECIALIST CHAMBERS
DHOMAT E SPECIALIZUARA TË KOSOVËS
SPECIJALIZOVANA VEĆA KOSOVA

Predmet: KSC-BC-2020-06

Tužilac protiv Hašima Tačija, Kadrija Veseljija, Redžepa Seljimija i Jakupa Krasnićija

Rešava: sudija za prethodni postupak

sudija Nikola Giju

Sekretar: dr Fidelma Donlon

Datum: 26. novembar 2021.

Jezik: engleski

Stepen tajnosti: javno

**Javna redigovana verzija odluke po vraćenoj odluci o preispitivanju pritvora i
po redovnom preispitivanju pritvora Jakupa Krasnićija**

Specializovani tužilac
Džek Smit

Branilac Hašima Tačija
Gregori Kiho

Zastupnik žrtava
Sajmon Loz

Branilac Kadrija Veseljija
Ben Emerson

Branilac Redžepa Seljimija
Dejvid Jang

Branilac Jakupa Krasnićija
Venkatešvari Alagenda

SUDIJA ZA PRETHODNI POSTUPAK,¹ na osnovu člana 41(6), (10) i (12) Zakona br. 05/L-053 o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 56(2) i 57(2) Pravilnika o postupku i dokazima pred Specijalizovanim većima Kosova (u daljem tekstu: Pravilnik), donosi sledeću odluku.

I. TOK POSTUPKA

1. Dana 4. novembra 2020, nakon potvrđivanja optužnice (u daljem tekstu: odluka o potvrđivanju optužnice i potvrđena optužnica)², Jakup Krasnići (u daljem tekstu: g. Krasnići ili optuženi) uhapšen je u skladu s odlukom³ i nalogom za hapšenje koje je izdao sudija za prethodni postupak.⁴

2. Dana 22. januara 2021. sudija za prethodni postupak odbio je zahtev g. Krasnićija za privremeno puštanje na slobodu (u daljem tekstu: prva odluka o pritvoru).⁵

3. Dana 30. aprila 2021. panel Apelacionog suda potvrdio je prvu odluku o pritvoru (u daljem tekstu: prva odluka Apelacionog suda).⁶

¹ KSC-BC-2020-06, F00001, predsednik, *Odluka kojom se određuje sudija za prethodni postupak*, 23. april 2020, javno.

² KSC-BC-2020-06, F00026/RED, sudija za prethodni postupak, *Javna redigovana verzija odluke o potvrđivanju optužnice protiv Hašima Tačija, Kadrija Veseljija, Redžepa Seljimija i Jakupa Krasnićija*, 26. oktobar 2020, javno. Specijalizovani tužilac je dostavio potvrđenu optužnicu: specijalizovani tužilac, *Dodatno redigovana optužnica*, 4. novembar 2020, javno (dokument F00045/A03). Poverljiva verzija redigovane optužnice s manje redakcija dostavljena je 11. decembra 2020. (dokument F00134). U skladu s odlukom o nedostacima optužnice (dokument F00413/RED), 8. septembra 2021. dostavljene su poverljiva redigovana verzija (dokument F00455/CONF/RED/A01) i javna redigovana verzija korigovane potvrđene optužnice (dokument F00455/RED/A01).

³ KSC-BC-2020-06, F00027/RED, sudija za prethodni postupak, *Javna redigovana verzija odluke po zahtevu za naloge za hapšenje i dovođenje*, 26. oktobar 2020, javno.

⁴ KSC-BC-2020-06, F00027/A07/COR/RED, *Javna redigovana verzija ispravljene verzije naloga za hapšenje Jakupa Krasnićija*, 26. oktobar 2020, javno; F00044, sekretar, *Obaveštenje o hapšenju Jakupa Krasnićija prema pravilu 55(4)*, 4. novembar 2020, javno.

⁵ KSC-BC-2020-06, F00180/RED, sudija za prethodni postupak, *Javna redigovana verzija odluke po zahtevu Jakupa Krasnićija za privremeno puštanje na slobodu*, 22. januar 2021, javno.

⁶ KSC-BC-2020-06, IA002/F00005/RED, Apelacioni sud, *Javna redigovana verzija odluke po žalbi Jakupa Krasnićija na odluku u vezi s privremenim puštanjem na slobodu*, 30. april 2021, javno.

4. Dana 25. juna 2021. sudija za prethodni postupak izdao je nalog da se g. Krasnićiju produži pritvor (u daljem tekstu: druga odluka o pritvoru).⁷

5. Dana 21. jula 2021. sudija za prethodni postupak je, na zahtev odbrane g. Krasnićija (u daljem tekstu: odbrana), pomerio rok u kom odbrana treba da se izjasni o pitanju da li i dalje postoje razlozi za zadržavanje g. Krasnićija u pritvoru i naložio joj da to učini najkasnije deset dana pošto dobije obaveštenje o odluci Apelacionog suda o Krasnićijevoj žalbi na drugu odluku o pritvoru (u daljem tekstu: nalog od 21. jula).⁸

6. Dana 1. oktobra 2021. Apelacioni sud doneo je odluku po žalbi g. Krasnićija na drugu odluku o pritvoru (u daljem tekstu: druga odluka Apelacionog suda),⁹ i, između ostalog, vratio tu odluku na ponovno odlučivanje kako bi sudija za prethodni postupak procenio da li policija Kosova realno može da garantuje uslove koje je predložio optuženi ili druge uslove koje sudija za prethodni postupak smatra neophodnim kako bi se umanjile utvrđene opasnosti.¹⁰

7. Dana 8. oktobra 2021. sudija za prethodni postupak izdao je nalog policiji Kosova u kom je od nje zatražio da dostavi: (i) informacije o ovlašćenjima i sposobnosti policije Kosova da ograniči kretanje licima koja su uslovno puštena na slobodu, da nadzire i ograniči njihovu komunikaciju, da kontroliše kućni pritvor i sprovodi mere pod kojima je lice privremeno pušteno na slobodu, i (ii) informacije o ranijim slučajevima u kojima je sprovodila mere pod kojima su

⁷ KSC-BC-2020-06, F00371, sudija za prethodni postupak, *Odluka o preispitivanju pritvora Jakupa Krasnićija*, 25. Jun 2021, poverljivo. Javna redigovana verzija izdata je 30. juna 2021. (dokument F00371/RED).

⁸ KSC-BC-2020-06, transkript zasedanja, 21. jul 2021, javno, str. 536, redovi 10–23.

⁹ KSC-BC-2020-06, IA006/F00005, Apelacioni sud, *Odluka po žalbi Jakupa Krasnićija na odluku o preispitivanju pritvora*, 1. oktobar 2021, poverljivo. Javna redigovana verzija te odluke izdata je istog dana (dokument IA006/F00005/RED).

¹⁰ Druga odluka Apelacionog suda, stavovi 56–58.

lica optužena za teška krivična dela privremeno puštana na slobodu ili zadržavana u pritvoru (u daljem tekstu: nalog policiji Kosova).¹¹

8. Dana 8. oktobra 2021. sudija za prethodni postupak naložio je odbrani da se izjasni o tome da li želi (a) da se pritvor g. Krasnićija preispita u skladu s rasporedom utvrđenim u nalogu od 21. jula; (b) da sudija za prethodni postupak pritvor g. Krasnićija preispita kad, u skladu s nalogom Apelacionog suda, bude ponovo razmatrao drugu odluku o pritvoru, pa da o tome donese jednu objedinjenu odluku, u kom slučaju bi raspored utvrđen u nalogu od 21. jula ostao na snazi; pored toga, sudija za prethodni postupak je napomenuo da strane u postupku mogu da prilože napomene o informacijama koje dostavi policija Kosova, i to Specijalizovano tužilaštvo (u daljem tekstu: tužilaštvo) u roku od pet dana pošto dobije prevod tih informacija na engleski, a odbrana u roku od tri dana pošto dobije napomene tužilaštva; ili (c) da se sledeće preispitivanje pritvora odgodi na dva meseca od trenutka kad sudija za prethodni postupak ponovo razmotri drugu odluku o pritvoru (u daljem tekstu: nalog od 8. oktobra 2021).¹²

9. Dana 13. oktobra 2021. odbrana se izjasnila o preispitivanju pritvora g. Krasnićija i, reagujući na nalog od 8. oktobra 2021, zatražila da sudija za prethodni postupak, s obzirom na uputstva koja je izdao Apelacioni sud, pritvor g. Krasnićija preispita u jednoj objedinjenoj odluci u kojoj će preispitati i drugu odluku o pritvoru (u daljem tekstu: zahtev odbrane).¹³

¹¹ KSC-BC-2020-06, F00513, sudija za prethodni postupak, *Nalog policiji Kosova da dostavi informacije*, 8. oktobar 2021, javno, s poverljivim prilogom.

¹² KSC-BC-2020-06, F00514, sudija za prethodni postupak, *Nalog odbrani da se izjasni o rokovima za sledeće preispitivanje pritvora*, 8. oktobar 2021, javno.

¹³ KSC-BC-2020-06, F00524, odbrana g. Krasnićija, 13. oktobar 2021, *Izjašnjenje Krasnićijeve odbrane o roku za preispitivanje pritvora i izjašnjenje o drugoj odluci o preispitivanju pritvora* (u daljem tekstu: zahtev odbrane), poverljivo, stavovi 18–19.

10. Dana 13. oktobra 2021. sudija za prethodni postupak naložio je sekretaru da dostavi informacije o režimu pod kojim g. Krasnići boravi u Pritvorskom objektu Specijalizovanih veća (u daljem tekstu: nalog sekretaru).¹⁴
11. Dana 20. oktobra 2021. sekretar je, u skladu s nalogom, dostavio tražene informacije (u daljem tekstu: podnesak Sekretarijata).¹⁵
12. Dana 22. oktobra 2021. tužilaštvo je dostavilo odgovor na zahtev odbrane (u daljem tekstu: odgovor tužilaštva).¹⁶
13. Dana 26. oktobra 2021. policija Kosova je, u skladu s nalogom, dostavila tražene informacije (u daljem tekstu: podnesak policije Kosova).¹⁷
14. Dana 1. novembra 2021. odbrana je uložila repliku na odgovor (u daljem tekstu: replika).¹⁸
15. Dana 8. novembra 2021. tužilaštvo je dostavilo svoje napomene o podnesku policije Kosova (u daljem tekstu: napomene tužilaštva).¹⁹
16. Dana 11. novembra 2021. odbrana je reagovala na napomene tužilaštva (u daljem tekstu: napomene odbrane).²⁰

¹⁴ KSC-BC-2020-06, F00522, sudija za prethodni postupak, *Nalog sekretaru da dostavi informacije o pritvorskom režimu*, 13. oktobar 2021, poverljivo, stav 7.

¹⁵ KSC-BC-2020-06, F00536, sekretar, *Podnesak Sekretarijata u skladu s nalogom da se dostave informacije o pritvorskom režimu (dokument F00522)*, 20. oktobar 2021, poverljivo.

¹⁶ KSC-BC-2020-06, F00540, specijalizovani tužilac, *Objedinjeni odgovor tužilaštva na podneske odbrane o preispitivanju pritvora iz oktobra 2021*, 22. oktobar 2021, poverljivo. Javna redigovana verzija tog dokumenta dostavljena je 2. novembra 2021. (dokument F00540/RED).

¹⁷ KSC-BC-2020-06, F00548/eng, Generalna direkcija policije Kosova, *Odgovor na zahtev broj KSC-BC-2020-06 od 13. oktobra 2021*, 26. oktobar 2021, poverljivo. Prevod tog dokumenta na engleski dostavljen je 3. novembra 2021.

¹⁸ KSC-BC-2020-06, F00554, odbrana g. Krasnićija, *Replika Krasnićijeve odbrane na objedinjeni odgovor tužilaštva na podneske odbrane o preispitivanju pritvora iz oktobra 2021*, 1. novembar 2021, poverljivo.

¹⁹ KSC-BC-2020-06, F00562, specijalizovani tužilac, *Odgovor tužilaštva na podnesak policije Kosova o pritvoru*, 8. novembar 2021, poverljivo, s prilogom 1, javno.

²⁰ KSC-BC-2020-06, F00568, odbrana g. Krasnićija, *Napomene Krasnićijeve odbrane o podnesku policije Kosova*, 12. novembar 2021, poverljivo.

II. IZNETA ARGUMENTACIJA

17. Odbrana tvrdi da g. Krasnići treba da bude pušten na slobodu zato što (i) predloženim uslovima za privremeno puštanje na slobodu mogu da se umanje sve eventualne opasnosti i zato što je, (ii) delom i zbog odlaganja za koje je odgovorno tužilaštvo, dalje zadržavanje g. Krasnićija u pritvoru postalo nesrazmerno.²¹ Odbrana ponavlja raniju tvrdnju da puštanje g. Krasnićija na slobodu ne bi dovelo ni do jedne od opasnosti iznetih u članu 41(6)(b) Zakona, ali dodaje da, uprkos tome, neće iznositi dalje argumente o njima.²²

18. Tužilaštvo u odgovoru navodi da zahtev odbrane treba odbaciti.²³ Ono smatra da je neophodno da se g. Krasnićiju produži pritvor pošto se prilike u međuvremenu nisu promenile toliko da bi se to odrazilo na već ustanovljene razloge za njegovo zadržavanje u pritvoru, i dodaje da je Apelacioni sud potvrdio da opasnosti iz člana 41(6)(b) Zakona i dalje postoje.²⁴ Što se tiče srazmernosti pritvora, tužilaštvo tvrdi da je zadržavanje g. Krasnićija u pritvoru pre početka suđenja opravdana i srazmerna mera, s obzirom na obim i složenost ovog predmeta, na ekspeditivnost s kojom se napredovalo u prepretnom postupku, na dužinu kazne koju g. Krasnići može da očekuje ukoliko bude oglašen krivim i na povećanu opasnost da će ometati postupak ukoliko bude pušten na slobodu.²⁵

19. Odbrana u replici tvrdi da tužilaštvo u svom odgovoru ne uspeva da prikrije nepotrebna odlaganja koja su se nepovoljno odrazila na ovaj predmet.²⁶ Ona smatra da ni „preterane“ tvrdnje tužilaštva o navodnom uticaju koji g. Krasnići ima na Kosovu ne mogu da zabašure činjenicu da je njegovo dalje zadržavanje u

²¹ Zahtev odbrane, stavovi 4, 22, 46.

²² Zahtev odbrane, stav 21.

²³ Odgovor tužilaštva, stav 42.

²⁴ Odgovor tužilaštva, stav 1.

²⁵ Odgovor tužilaštva, stav 41.

²⁶ Replika, stav 1.

pritoru postalo nesrazmerno.²⁷ Stoga odbrana ponavlja zahtev da g. Krasnići bude pušten na slobodu.²⁸

20. Tužilaštvo u napomenama tvrdi da podnesak policije Kosova ništa ne menja na predašnjem zaključku da se, s obzirom na opasnost koju g. Krasnići predstavlja, privremeno puštanje na slobodu ne može valjano sprovesti.²⁹

21. Odbrana u napomenama tvrdi da je i više nego jasno da su svi uslovi za privremeno puštanje na slobodu koje bi sudija za prethodni postupak mogao da odredi, uključujući i kućni pritvor, jednako strogi ili još stroži od onih koji se trenutno primenjuju u Pritvorskom objektu Specijalizovanih veća i da se mogu efikasno nadzirati i na Kosovu.³⁰ Zato g. Krasnići treba da bude pušten na slobodu.³¹

III. MERODAVNO PRAVO

22. Član 41(6) Zakona predviđa da Specijalizovana veća određuju pritvor jedino kada postoji osnovana sumnja da je lice izvršilo krivično delo iz nadležnosti Specijalizovanih veća i kada postoje jasni osnovi da se smatra: (i) da postoji opasnost od bekstva; (ii) da će lice uništiti, sakriti, izmeniti ili krivotvoriti dokaze o krivičnom delu, ili konkretne okolnosti ukazuju na to da će ometati tok krivičnog postupka; ili (iii) da će lice ponoviti krivično delo, dovršiti pokušano krivično delo ili počinuti krivično delo kojim pretili.

23. Član 41(10) Zakona predviđa da sve do pravnosnažne presude ili do puštanja na slobodu, sudija za prethodni postupak ili postupajući panel po isteku roka od

²⁷ Replika, stav 1.

²⁸ Replika, stavovi 1, 18.

²⁹ Napomene tužilaštva, stav 1.

³⁰ Napomene odbrane, stav 1.

³¹ Napomene odbrane, stavovi 1, 34.

dva (2) meseca od donošenja poslednjega rešenja o pritvoru, razmatra da li još uvek postoje razlozi za pritvor i izdaje rešenje kojim se pritvor produžava ili ukida.

24. U skladu sa članom 41(12) Zakona, Specijalizovana veća, pored pritvora, mogu naložiti sledeće mere kako bi obezbedila prisustvo optuženog, sprečila ponavljanje krivičnog dela ili obezbedila uspešno vođenje krivičnog postupka: sudski poziv, hapšenje, puštanje na slobodu uz kauciju, kućni pritvor, obećanje optuženog da neće napustiti mesto boravka, zabranu približavanja određenim mestima ili licima, javljanje u stanicu policije ili drugo mesto i mere obaveznog pohađanja popravnih programa.

25. Prema pravilu 56(2) Pravidnika, panel se stara da pritvoreno lice u periodu do početka suđenja ne boravi u pritvoru neopravdano dugo, a u slučaju da dođe do nepotrebnog odlaganja koje prouzrokuje specijalizovani tužilac, panel, nakon što sasluša strane u postupku, može pustiti lice na slobodu pod uslovima koje smatra odgovarajućim.

IV. DISKUSIJA

A. RELEVANTNI PRAVNI STANDARD

26. Odbrana podseća na to da sudija za prethodni postupak, koji preispituje pritvor shodno pravilu 57(2), mora da se uveri da razlozi za produženje pritvora i dalje postoje, ali da ne mora da rešava pitanja o kojima je već doneo odluku.³²

27. Tužilaštvo u odgovoru navodi da se odluka o tome da li, shodno pravilu 57(2) Pravidnika, razlozi ili okolnosti zbog kojih je licu, shodno članu 41(6) Zakona, određen pritvor i dalje postoje, uvek tiče pitanja da li se išta, to jest, šta se tačno promenilo otkako je doneta poslednja odluka o pritvoru.³³ Tužilaštvo dodaje da se

³² Zahtev odbrane, stav 20.

³³ Odgovor tužilaštva, stav 3.

od sudije za prethodni postupak ne može očekivati da se bavi zahtevima u kojima se samo ponavljaju stavovi o kojima je već o bilo govora u ranijim odlukama.³⁴

28. Sudija za prethodni postupak podseća na to da je, prema članu 41(10) Zakona, dužan da razmotri da li još uvek postoje razlozi za pritvor, uključujući osnove navedene u članu 41(6) Zakona: (i) da li postoji osnovana sumnja da je lice izvršilo krivično delo ili dela, i (ii) da li postoje jasni osnovi da se smatra da je prisutan bilo koji od rizika navedenih u članu 41(6)(b) Zakona.³⁵ Dužnost da odluči da li okolnosti zbog kojih je pritvor određen i dalje postoje nadležnom panelu nameće obavezu da *proprio motu* oceni da li je, u trenutku u kom preispituje odluku i u konkretnim okolnostima u predmetu u kojima se ona preispituje, zadržavanje optuženog u pritvoru i dalje opravdano.³⁶ Iako automatsko preispitivanje pritvora na svaka dva meseca, propisano pravilom 57(2) Pravilnika, nije strogo ograničeno na pitanje da li se okolnosti jesu ili nisu promenile, to ipak može biti presudno, pa će panel to pitanje razmotriti ili na zahtev strane u postupku ili *proprio motu*.³⁷ Sudija za prethodni postupak nije dužan da daje svoje mišljenje o faktorima o kojima je već odlučeno u prvobitnoj odluci o pritvoru niti da se bavi zahtevima u kojima se samo ponavljaju stavovi o kojima je već o bilo govora u ranijim odlukama.³⁸ Ključno je da se sudija za prethodni postupak uveri da u trenutku donošenja odluke po zahtevu za preispitivanje pritvora osnovi za dalji pritvor još

³⁴ Odgovor tužilaštva, stav 3.

³⁵ V. KSC-BC-2020-07, IA002-F00005, Apelacioni sud, *Odluka po žalbi Nasima Haradinaja na odluku o preispitivanju pritvora*, 9. februar 2021, javno (u daljem tekstu: žalba na odluku o pritvoru u predmetu *Haradinaj*), stav 55; F00143, sudija za prethodni postupak, *Odluka o preispitivanju pritvora Hisnija Gucatija*, 24. februar 2021, javno, stav 17.

³⁶ Druga odluka Apelacionog suda, stav 15.

³⁷ Druga odluka Apelacionog suda, stav 16.

³⁸ Žalba na odluku o pritvoru u predmetu *Haradinaj*, stav 55; druga odluka Apelacionog suda, stav 17.

uvek postoje.³⁹ Tužilaštvo je dužno da pokaže da je neophodno da optuženi ostane u pritvoru.⁴⁰

B. OSNOVANA SUMNJA

29. Kad je reč o kriterijumu za produženje pritvora, član 41(6)(a) Zakona na samom početku propisuje postojanje osnovane sumnje da je pritvoreno lice izvršilo krivično delo iz nadležnosti Specijalizovanih veća. To je uslov *sine qua non* za valjanost odluke o produženju pritvora.⁴¹

30. Odbrana se u svom zahtevu nije izjasnila o ovom kriterijumu. Tužilaštvo pak u svom odgovoru tvrdi da je Apelacioni sud potvrdio zaključak koji je sudija za prethodni postupak izneo u drugoj odluci o pritvoru, naime taj da i dalje postoji osnovana sumnja za pretpostavku da je g. Krasnići počinio krivična dela koja su u stvarnoj nadležnosti Specijalizovanih veća.⁴²

31. Sudija za prethodni postupak podseća da je u odluci o potvrđivanju optužnice utvrđeno da, prema članu 39(2) Zakona, postoji dobro utemeljena sumnja da je g. Krasnići krivično odgovoran za više zločina protiv čovečnosti (progon, zatvaranje, drugi nehumani postupci, mučenje, ubistvo i prisilni nestanci) prema članovima 13(1), 14(1)(c) i 16(1)(a) Zakona.⁴³ Ti zaključci doneti su na osnovu standarda koji je viši od kriterijuma postojanja osnovane sumnje, neophodnog shodno članu 41(6)(a) Zakona.⁴⁴ Dosad u ovom predmetu nije izneto ništa što bi te zaključke osporilo.

³⁹ Žalba na odluku o pritvoru u predmetu *Haradinaj*, stav 55.

⁴⁰ Prva odluka o pritvoru, stav 17, i dalje napomene; v. takođe ESLJP, predmet *Merabishvili v. Georgia* [GC], br. 72508/13, Judgment (u daljem tekstu: presuda u predmetu *Merabishvili v. Georgia* [GC]), 28. novembar 2017, stav 234.

⁴¹ Presuda u predmetu *Merabishvili v. Georgia* [GC], stav 222, i dalje napomene.

⁴² Odgovor tužilaštva, stavovi 1, 2, 4.

⁴³ Odluka o potvrđivanju optužnice, stav 521(a)(i)-(ii).

⁴⁴ V., na primer, KSC-BC-2020-04, F00007/RED, sudija za prethodni postupak, *Javna redigovana verzija odluke o potvrđivanju optužnice protiv Pjetera Šalje*, 12. jun 2020, javno, stav 35.

32. Stoga sudija za prethodni postupak konstatuje da još uvek postoji osnovana sumnja da je g. Krasnići izvršio krivična dela iz stvarne nadležnosti Specijalizovanih veća u smislu člana 41(6)(a) i (10) Zakona.

C. NUŽNOST PRITVORA

33. Nakon što je kriterijum iz člana 41(6)(a) Zakona ispunjen, osnovi koji bi opravdavali lišavanje nekog lica slobode moraju biti jasni, u smislu da moraju biti detaljno navedeni.⁴⁵ Sudija za prethodni postupak nadalje podseća da, s obzirom na postojeće dokaze, ti konkretni i jasni osnovi moraju ići u prilog „uverenju“⁴⁶ da postoji neki od rizika navedenih u tri stava člana 41(6)(b) Zakona, što označava prihvatanje mogućnosti, a ne neminovnosti, da se tako nešto dogodi u budućnosti.⁴⁷ Drugim rečima, treba pokazati da je manje nego izvesno ali više nego tek moguće da će se neki od tih rizika i ostvariti.⁴⁸ Prilikom odlučivanja o tome da li neko lice treba da bude pušteno na slobodu ili zadržano u pritvoru sudija za prethodni postupak mora da razmotri alternativne mere za sprečavanje rizika iz člana 41(6)(b) Zakona.⁴⁹

⁴⁵ KSC-BC-2020-06, IA001/F00005, Apelacioni sud, *Odluka po žalbi Kadrija Veseljija na odluku o privremenom puštanju na slobodu*, 30. april 2021, javno, javno, stavovi 18–19; prva odluka o pritvoru, stav 18.

⁴⁶ V. uvodnu odredbu člana 41(6)(b) Zakona.

⁴⁷ Prva odluka o pritvoru, stav 18; v. takođe KSC-BC-2020-05, F00127, pretresni panel I, *Četvrta odluka o preispitivanju pritvora*, 25. maj 2021, javno, stav 17, i dalje napomene.

⁴⁸ Prva odluka Apelacionog suda, stav 26.

⁴⁹ O obavezi da se razmotre „alternativne mere“, v. KSC-CC-PR-2017-01, F00004, Specijalizovano veće Ustavnog suda, *Odluka po zahtevu za ocenu ustavnosti Pravilnika o postupku i dokazima usvojenog na plenarnoj sednici 17. marta 2017. prosleđenog Specijalizovanom veću Ustavnog suda u skladu sa članom 19(5) Zakona br. 05/L-053 o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu*, 26. april 2017, javno, stav 114. V. takođe ESLjP, *Buzadji v. the Republic of Moldova* [GC], br. 23755/07, Judgment, 5. jul 2016. (u daljem tekstu: presuda u predmetu *Buzadji v. the Republic of Moldova* [GC]), stav 87 *in fine*; ESLjP, *Idalov v. Russia* [GC], br. 5826/03, Judgment, 22. maj 2012, stav 140 *in fine*.

1. Opasnost od bekstva

34. Odbrana ponavlja svoje ranije tvrdnje da ne postoji opasnost da će g. Krasnići pobeći.⁵⁰ Ona o tom jasnom osnovu ne iznosi nove tvrdnje.

35. Tužilaštvo u odgovoru pak tvrdi da bi g. Krasnići, s obzirom na sve veći obim obelodanjenog dokaznog materijala i na mogućnost da mu se, ukoliko bude oglašen krivim, odredi teška kazna, mogao imati dovoljno motiva da pribavi finansijska i prevozna sredstva i tako izbegne postupak pred Specijalizovanim većima.⁵¹ Tužilaštvo dodaje da bi g. Krasnići imao načina da to učini jer je, delom i zahvaljujući svojim nekadašnjim položajima, i dalje uticajan na Kosovu.⁵²

36. Odbrana u replici kaže da su tvrdnje tužilaštva o uticaju koji g. Krasnići navodno ima na Kosovu neuverljive i neprikladne.⁵³

37. Sudija za prethodni postupak podseća na to da je g. Krasnići upoznat s optužbama koje mu se stavljaju na teret i s mogućnošću teške kazne u slučaju osuđujuće presude.⁵⁴ Pored toga, sudija za prethodni postupak podseća na to da Krasnići zahvaljujući svojim ranijim položajima još uvek igra značajnu ulogu na Kosovu.⁵⁵ Utoliko postoji opasnost da bi on, zahvaljujući uticaju koji i dalje ima, mogao da izbegne postupak pred Specijalizovanim većima, na primer tako što bi obezbedio pristup relevantnim informacijama i pribavio finansijska i prevozna sredstva.

38. Polazeći od toga, i bez obzira na faktore koji bi mogli ukazati na suprotno, a koji su navedeni u prvoj odluci o pritvoru,⁵⁶ sudija za prethodni postupak konstatuje da opasnost da bi g. Krasnići mogao pobeći i dalje postoji.

⁵⁰ Zahtev odbrane, stav 21.

⁵¹ Odgovor tužilaštva, stav 7.

⁵² Odgovor tužilaštva, stav 7.

⁵³ Replika, stavovi 1, 5–7.

⁵⁴ Prva odluka o pritvoru, stav 29; druga odluka o pritvoru, stav 29.

⁵⁵ Prva odluka Apelacionog suda, stav 52; druga odluka o pritvoru, stav 36; druga odluka Apelacionog suda, stav 27.

⁵⁶ Prva odluka o pritvoru, stav 30.

2. Opasnost od ometanja toka postupka pred Specijalizovanim većima

39. Odbrana ponavlja svoje ranije tvrdnje da ne postoji opasnost da će g. Krasnići uticati na svedoke ili ometati tok postupka pred Specijalizovanim većima.⁵⁷ Ona o tom jasnom osnovu ne iznosi nove tvrdnje.

40. Tužilaštvo u odgovoru pak tvrdi da postoji realna opasnost da bi g. Krasnići mogao ometati tok postupka pred Specijalizovanim većima ukoliko bi bio pušten na slobodu.⁵⁸ Naime, tužilaštvo smatra da na Kosovu i dalje vlada atmosfera zastrašivanja svedoka i ometanja krivičnih postupaka koji se vode protiv bivših pripadnika Oslobođilačke vojske Kosova (u daljem tekstu: OVK), te da u tom kontekstu treba sagledavati i Krasnićijevo otvoreno protivljenje Specijalizovanim većima Kosova [BRISANO].⁵⁹ Osim toga, tužilaštvo tvrdi da je opasnost od ometanja postupka porasla time što je optuženi dobio pristup dokaznom materijalu koji ga tereti, ali i [BRISANO], i dodaje da je Apelacioni sud već zaključio da dosad određene mere zaštite nisu dovoljne da bi se umanjila neminovno velika opasnost od zastrašivanja svedoka ili uticanja na njih.⁶⁰ Tužilaštvo smatra i da g. Krasnići zahvaljujući svojim nekadašnjim položajima i dalje ima ogroman uticaj na bivše pripadnike OVK i na Kosovu uopšte, što je, uostalom, potvrdio i Apelacioni sud.⁶¹ Tužilaštvo tvrdi da g. Krasnići može da manipuliše institucijama vlasti kako bi izbegao i osujetio postupak koji se vodi protiv njega.⁶² Ono, osim toga, smatra i da u prilog tvrdnji da postoji opasnost da će g. Krasnići ometati postupak govori i to što on veruje da je svako ko izrazi saglasnost s Izveštajem Saveta Evrope „kolaboracionista“.⁶³ Konačno, tužilaštvo

⁵⁷ Zahtev odbrane, stav 21.

⁵⁸ Odgovor tužilaštva, stavovi 2, 8.

⁵⁹ Odgovor tužilaštva, stavovi 8, 21.

⁶⁰ Odgovor tužilaštva, stavovi 8, 11.

⁶¹ Odgovor tužilaštva, stavovi 12, 20.

⁶² Odgovor tužilaštva, stav 12.

⁶³ Odgovor tužilaštva, stav 21.

tvrdi da se okolnosti u međuvremenu nisu promenile i da i dalje važi zaključak da je g. Krasnići [BRISANO], te da će ih, ukoliko bude pušten na slobodu, [BRISANO] ometao tok postupka pred Specijalizovanim većima.⁶⁴

41. Odbrana u replici kaže da su tvrdnje tužilaštva da g. Krasnići ima „ogroman uticaj“ i da „može da manipuliše institucijama vlasti“ nepotkrepljene, neuverljive, neprikladne, krajnje proizvoljne i preterane. Odbrana ukazuje na to da su na čelo svih institucija vlasti u međuvremenu postavljena lica koja nisu povezana ni sa g. Krasnićijem ni s njegovom strankom.⁶⁵ Ona dodaje i da je tužilaštvo i ranije citiralo nepotkrepljene i netačne tvrdnje i da je Apelacioni sud njih konsekventno odbijao.⁶⁶ Nove tvrdnje tužilaštva su neozbiljne, predstavljaju puko nagađanje i jasno je da tužilaštvo samo pribegava sve dramatičnijim formulacijama ne bi li, tako proizvoljnim navodima, skrenulo pažnju s činjenice da nema dokaze kojima bi opravdalo dalje zadržavanje g. Krasnićija u pritvoru.⁶⁷ Što se pak tiče četiri pokušaja ometanja pravosuđa na koje se tužilaštvo poziva, odbrana tvrdi da oni nemaju apsolutno nikakve veze ni sa g. Krasnićijem ni s ovim preispitivanjem pritvora, [BRISANO].⁶⁸

42. Za početak, sudija za prethodni postupak podseća na to da je, delom i na osnovu Krasnićijevog uticaja, kritike koju je u javnosti iznosio na račun Specijalizovanih veća, sadržaja objave na Fejsbuku od 24. aprila 2020. u kom je napao „kolaboracioniste“ i [BRISANO].⁶⁹ Sudija za prethodni postupak napominje i da je Apelacioni sud nedavno potvrdio da, [BRISANO].⁷⁰ Osim toga, Apelacioni sud je zaključio i da već i sam taj faktor potvrđuje da je g. Krasnići [BRISANO].⁷¹

⁶⁴ Odgovor tužilaštva, stav 22.

⁶⁵ Replika, stav 5.

⁶⁶ Replika, stavovi 6-7.

⁶⁷ Replika, stav 7.

⁶⁸ Replika, stav 8.

⁶⁹ Prva odluka o pritvoru, stavovi 36, 39; druga odluka o pritvoru, stav 35.

⁷⁰ [BRISANO].

⁷¹ Druga odluka Apelacionog suda, stav 30.

43. Sudija za prethodni postupak podseća i na to da je već zaključio da, [BRISANO].⁷²

44. Osim toga, kao bivši politički lider i bivši zamenik komandanta OVK, g. Krasnići je i dalje uticajan na Kosovu.⁷³ Taj faktor, [BRISANO], navodi na razuman zaključak da g. Krasnići može⁷⁴ [BRISANO].⁷⁵

45. Sudija za prethodni postupak ponavlja da na Kosovu i dalje vlada atmosfera zastrašivanja svedoka i ometanja krivičnih postupaka koji se vode protiv bivših pripadnika OVK, što, doduše, nije samo po sebi odlučujuće, ali predstavlja kontekst u kom se moraju posmatrati Krasnićijeva [BRISANO] i njegova uticajnost.⁷⁶ Osim toga, sudija za prethodni postupak podseća i na to da za utvrđivanje opasnosti od ometanja postupka nije neophodno da optuženo lice lično manipuliše dokazima, utiče na svedoke ili vrši pritisak na njih. Dovoljno je da ono podstakne druge ili na drugi način doprinese ostvarenju te opasnosti.⁷⁷

46. Konačno, sudija za prethodni postupak ponavlja da zaštitne mere koje su na snazi nisu sasvim dovoljne da bi umanjile opasnost od ometanja postupka na koju ukazuju upravo izneti zaključci, s obzirom na to da je, i pored odluka o zaštitnim merama donetih posle druge odluke o pritvoru,⁷⁸ [BRISANO], kao i s obzirom na

⁷² [BRISANO].

⁷³ Prva odluka Apelacionog suda, stav 52; druga odluka o pritvoru, stav 36; druga odluka Apelacionog suda, stav 27.

⁷⁴ Prva odluka Apelacionog suda, stav 26.

⁷⁵ Druga odluka o pritvoru, stav 38.

⁷⁶ Prva odluka o pritvoru, stav 38; druga odluka o pritvoru, stav 38.

⁷⁷ KSC-BC-2020-06, IA003/F00005/RED, Apelacioni sud, *Javna redigovana verzija odluke po žalbi Redžepa Seljimija na odluku o privremenom puštanju na slobodu*, 30. april 2021, javno, stav 59.

⁷⁸ KSC-BC-2020-06, F00373, sudija za prethodni postupak, *Šeta odluka po zahtevu Specijalizovanog tužilaštva za odobravanje zaštitnih mera*, 25. jun 2021, strogo poverljivo i *ex parte* (poverljiva redigovana verzija izdata je istog dana, dokument F00373/CONF/RED); KSC-BC-2020-06, F00407, sudija za prethodni postupak, *Sedma odluka po zahtevu Specijalizovanog tužilaštva za odobravanje zaštitnih mera*, 21. jul 2021, strogo poverljivo i *ex parte* (poverljiva redigovana verzija izdata je istog dana, dokument F00407/CONF/RED); F00438, sudija za prethodni postupak, *Osma odluka po zahtevu Specijalizovanog tužilaštva za odobravanje zaštitnih mera*, 24. avgust 2021, strogo poverljivo i *ex parte* (poverljiva redigovana verzija izdata je istog dana, dokument F00438/CONF/RED); F00466, sudija za prethodni postupak, *Deveta odluka po zahtevu Specijalizovanog tužilaštva za odobravanje zaštitnih mera*, 13. septembar 2021, strogo poverljivo i *ex parte* (poverljiva redigovana verzija izdata je istog dana, dokument

to da će g. Krasnići i pored tih mera [BRISANO].⁷⁹ Polazeći od toga, sudija za prethodni postupak zaključuje i da, s obzirom na činjenicu da je g. Krasnići [BRISANO] i dalje ima važnu ulogu na Kosovu, opasnost ometanja postupka raste zato što je g. Krasnići, po donošenju druge odluke o pritvoru, stekao dodatni uvid u dokaze na kojima se zasnivaju ozbiljne optužbe protiv njega.

47. Shodno tome, sudija za prethodni postupak konstatuje da opasnost da će g. Krasnići ometati postupak pred Specijalizovanim većima i dalje postoji.

3. Opasnost od izvršenja novih krivičnih dela

48. Odbrana ponavlja svoje ranije tvrdnje da ne postoji opasnost da će g. Krasnići izvršiti nova krivična dela.⁸⁰ Ona o tom jasnom osnovu ne iznosi nove tvrdnje.

49. Tužilaštvo u odgovoru navodi da se ta opasnost mora sagledavati u kontekstu (i) već ustanovljene i nepromenjene atmosfere zastrašivanja svedoka i uticanja na njih, (ii) dodatnog uvida koji optuženi ima u dokaze koji ga terete i (iii) značajnog uticajnog položaja koji optuženi i dalje ima na Kosovu.⁸¹ Tužilaštvo smatra da je ta opasnost i dalje velika, s obzirom na ranije slučajeve u kojima [BRISANO].⁸²

50. Premda činjenica da postoji opasnost od ometanja postupka ne znači automatski da postoji i opasnost od izvršenja novih krivičnih dela, sudija za prethodni postupak podseća da su, s obzirom na okolnosti u ovom predmetu, isti faktori koji su relevantni za ocenu opasnosti od ometanja postupka relevantni i za

F00466/CONF/RED); F00467, sudija za prethodni postupak, *Deseta odluka po zahtevu Specijalizovanog tužilaštva za odobravanje zaštitnih mera*, 13. septembar 2021, strogo poverljivo i *ex parte* (poverljiva redigovana verzija izdata je istog dana, dokument F00467/CONF/RED); F00559, sudija za prethodni postupak, *Jedanaesta odluka po zahtevu Specijalizovanog tužilaštva za odobravanje zaštitnih mera*, 5. novembar 2021, strogo poverljivo i *ex parte*; F00571, sudija za prethodni postupak, *Dvanaesta odluka po zahtevu Specijalizovanog tužilaštva za odobravanje zaštitnih mera*, 17. novembar 2021, strogo poverljivo i *ex parte* (poverljiva redigovana verzija izdata je istog dana).

⁷⁹ [BRISANO].

⁸⁰ Zahtev odbrane, stav 21.

⁸¹ Odgovor odbrane, stav 23.

⁸² Odgovor odbrane, stav 23.

ocenu opasnosti od izvršenja novih krivičnih dela.⁸³ Osim toga, sudija za prethodni postupak podseća da je dovoljno da g. Krasnići podstakne druge ili im pomogne da izvrše takva krivična dela, ili da na drugi način doprinese njihovom izvršenju; optuženo lice ne mora fizički da ih izvrši.⁸⁴

51. Što se tiče činjenica koje su predmet razmatranja, sudija za prethodni postupak podseća na to da, osim atmosfere zastrašivanja svedoka, g. Krasnići ima (i) [BRISANO], (ii) uticaj na Kosovu, [BRISANO] i, (iii) po donošenju druge odluke o pritvoru, bolji uvid u teze tužilaštva zahvaljujući tekućem obelodanjivanju materijala na kome počivaju ozbiljne optužbe koje mu se stavljaju na teret.⁸⁵

52. Na osnovu toga, sudija za prethodni postupak smatra da postoji opasnost da će g. Krasnići, pod bilo kojim vidom odgovornosti, učiniti krivična dela slična nedozvoljenim radnjama koje je, kako se tvrdi u optužnici, preduzeo protiv lica koja se smatraju protivnicima OVK, uključujući svedoke koji su već pružili dali ili bi mogli da pruže dokaze i/ili koji treba da svedoče pred Specijalizovanim većima.

53. Shodno tome, sudija za prethodni postupak zaključuje da opasnost da će g. Krasnići izvršiti nova krivična dela i dalje postoji.

4. Zaključak

54. Sudija za prethodni postupak zaključuje da još uvek postoji umerena opasnost da će g. Krasnići pobeći, kao i opasnost da će ometati tok postupka ili izvršiti nova krivična dela protiv lica koja se smatraju protivnicima OVK, uključujući svedoke koji su već pružili ili bi mogli da pruže dokaze i/ili koji treba da svedoče pred Specijalizovanim većima. Sudija za prethodni postupak će u

⁸³ Prva odluka o pritvoru, stav 42; druga odluka o pritvoru, stav 42.

⁸⁴ Prva odluka o pritvoru, stav 42; druga odluka o pritvoru, stav 42.

⁸⁵ V. gore, stavovi 42–46.

nastavku oceniti da li ijedan od uslova pod kojima bi se odvijao njegov privremeni otpust može u dovoljnoj meri da otkloni te opasnosti.

D. USLOVNO PUŠTANJE NA SLOBODU

1. Argumentacija

(a) Zahtev odbrane

55. Odbrana tvrdi da se sve utvrđene opasnosti mogu umanjiti primenom odgovarajućih mera za puštanje na slobodu.⁸⁶ Gospodin Krasnići predlaže sledeće konkretne uslove koji bi, po njegovom mišljenju, otklonili ili znatno umanjili utvrđene opasnosti: (i) g. Krasnići boraviće u kućnom pritvoru na određenoj adresi na Kosovu; (ii) osim u slučaju nužde, g. Krasnići neće moći da se udalji s te adrese; (iii) boravište na toj adresi biće pod nadzorom, bilo ličnim, bilo putem kamere za video-nadzor; (iv) pre i tokom kućnog pritvora, boravište na toj adresi pretresaće se u potrazi za sredstvima za komunikaciju; (v) telefoni, uređaji koje koriste Internet i druga sredstva za komunikaciju biće nadzirani ili sasvim uklonjeni (s tim što će na snazi biti posebne odredbe za poverljive razgovore s braniocem); (vi) krug lica koja smeju da posećuju g. Krasnićija biće ograničen na ona koja za to imaju odobrenje sudije za prethodni postupak; (vii) prijatelji i članovi porodice koji posećuju g. Krasnićija predavaće telefone i druga sredstva za telekomunikaciju pre nego što uđu u boravište na datoj adresi; i (viii) eventualni slučajevi kršenja navedenih uslova hitno će biti prijavljeni sudu.⁸⁷ Osim toga, g. Krasnići je i dalje spreman da preda pasoš vlastima i da se obaveže da o ovom predmetu ili o pojedinostima vezanim za sudski postupak neće davati izjave ni u javnosti ni na društvenim mrežama.⁸⁸ Konačno, g. Krasnići tvrdi da odgovor koji je policija Kosova dala na pitanja odbrane Kadrija Veseljija (u daljem

⁸⁶ Zahtev odbrane, stav 23.

⁸⁷ Odgovor tužilaštva, stav 24.

⁸⁸ Zahtev odbrane, stav 25.

tekstu: g. Veselji i odgovor policije Kosova na Veseljijeva pitanja)⁸⁹ jasno i ubedljivo svedoči o tome da je ona sposobna i spremna da te mere i sprovede. Ako se, dakle, mogu primeniti u slučaju g. Veseljija, te se mere mogu primeniti i u slučaju g. Krasnićija.⁹⁰

(b) Odgovor tužilaštva

56. Tužilaštvo u odgovoru kaže da se opasnosti o kojima je reč ne mogu umanjiti nijednom merom pod kojom bi optuženi bio privremeno pušten na slobodu na Kosovu, a čak i da mogu, Kosovo nije ni spremno ni sposobno da ih sprovodi.⁹¹ Tužilaštvo smatra da Apelacioni sud nije ni razmatrao pitanje da li bi se predloženim uslovima komunikacija mogla ograničiti i nadzirati tako da uslovno puštanje na slobodu bude opravdano, već da je zaključio da su potrebne dodatne informacije.⁹² Tužilaštvo je mišljenja da se u analizi neophodnih uslova za privremeno puštanje na slobodu moraju razmotriti već ustanovljena atmosfera zastrašivanja svedoka na Kosovu, posebno slučajevi uticanja na svedoke do kojih je dosad došlo u ovom predmetu, i uticaj koji optuženi ima na Kosovu.⁹³

57. Osim toga, tužilaštvo tvrdi da su garantije koje je policija Kosova iznela u svom odgovoru na Veseljijeva pitanja i dalje nedovoljne,⁹⁴ i to iz sledećih razloga: (i) [BRISANO];⁹⁵ (ii) [BRISANO];⁹⁶ (iii) [BRISANO];⁹⁷ i (iv) [BRISANO].⁹⁸ Pored toga, tužilaštvo tvrdi da policija Kosova na pitanja o uslovima za privremeno puštanje

⁸⁹ KSC-BC-2020-06, F00518/COR/A02, odbrana g. Veseljija, *Prilog 2 korigovanoj verziji podneska Veseljijeve odbrane o drugom preispitivanju pritvora (dokument KSC-BC-2020-06/F00518 od 11. oktobra 2021)*, 14. oktobar 2021, poverljivo.

⁹⁰ Zahtev odbrane, stav 26.

⁹¹ Odgovor tužilaštva, stav 24.

⁹² Odgovor tužilaštva, stav 24.

⁹³ Odgovor tužilaštva, stavovi 25, 34.

⁹⁴ Odgovor tužilaštva, stavovi 25, 31.

⁹⁵ [BRISANO].

⁹⁶ [BRISANO].

⁹⁷ [BRISANO].

⁹⁸ [BRISANO].

na slobodu već u tri navrata nije dala zadovoljavajuće odgovore, što dovodi u sumnju njeno poimanje opasnosti i njenu spremnost i sposobnost da valjano sprovede mere pod kojima se lice privremeno pušta na slobodu.⁹⁹

(c) Napomene tužilaštva

58. Tužilaštvo u napomenama tvrdi da mere pod kojima se predlaže privremeni otpust nisu dovoljne, a da policija Kosova ne bi bila u stanju da ih efikasno sprovodi čak i da jesu.¹⁰⁰ Kako tužilaštvo smatra, već ustanovljena atmosfera mešanja u sudske postupke na Kosovu nije stvar prošlosti.¹⁰¹ Ono dodaje da [BRISANO].¹⁰²

59. Tužilaštvo tvrdi da je korumpiranost kosovskog krivično-pravnog sistema opštepoznata stvar.¹⁰³ Osim toga, tužilaštvo tvrdi i [BRISANO].¹⁰⁴

60. Tužilaštvo tvrdi da policija Kosova ni na četvrtu molbu nije pružila konkretnije garancije, mimo onih koje je tužilaštvo već navelo:¹⁰⁵ (i) [BRISANO];¹⁰⁶ (ii) [BRISANO];¹⁰⁷ (iii) [BRISANO];¹⁰⁸ i [BRISANO].¹⁰⁹

61. Osim toga, tužilaštvo skreće pažnju na to da se policija Kosova po četvrti put pokazala nespremnom i nesposobnom da valjano sprovede mere pod kojima bi se odvijao privremeni otpust, što ukazuje na to da ona nije u stanju da ispuni ono što se od nje očekuje.¹¹⁰ Tužilaštvo napominje i da istaknute ličnosti u rukovodstvu

⁹⁹ Odgovor tužilaštva, stavovi 32–33.

¹⁰⁰ Napomene tužilaštva, stavovi 4, 27.

¹⁰¹ Napomene tužilaštva, stav 2.

¹⁰² [BRISANO].

¹⁰³ Napomene tužilaštva, stav 7.

¹⁰⁴ [BRISANO].

¹⁰⁵ Napomene tužilaštva, stav 9.

¹⁰⁶ [BRISANO].

¹⁰⁷ [BRISANO].

¹⁰⁸ [BRISANO].

¹⁰⁹ [BRISANO].

¹¹⁰ Napomene tužilaštva, stavovi 21–22.

policije Kosova imaju veze s OVK i da su lojalne optuženom.¹¹¹ Ono smatra da je g. Krasnići i dalje izuzetno uticajan i da bi, ukoliko bi on bio pušten na slobodu, „ovaj predmet i sud bili egzistencijalno ugroženi”.¹¹²

(d) Napomene odbrane

62. Za početak, odbrana tvrdi da nema razloga da se sumnja u garantije koje je dala policija Kosova, jer ona ima zakonsku obavezu da saraduje sa Specijalizovanim većima.¹¹³ Odbrana smatra da predloženi uslovi za privremeno puštanje na slobodu svakako mogu da umanje sve opasnosti, budući da je policija Kosova izričito potvrdila da je sposobna i spremna da sprovodi sve sudske odluke.¹¹⁴ Odbrana insistira na tome da se sagledaju i lične prilike g. Krasnićija. Od posebne je važnosti to što g. Krasnići nije povezan ni sa jednom istaknutom ličnošću u rukovodstvu policije Kosova niti s bilo kojim njenim pripadnikom za kog se navodi da je povezan s OVK.¹¹⁵

63. Što se pojedinačnih opasnosti tiče, odbrana, za početak tvrdi, da se opasnost od bekstva može umanjiti određivanjem uslova pod kojima bi optuženi mogao biti pušten na slobodu, kako je to već zaključio i sudija za prethodni postupak.¹¹⁶ Što se pak tiče opasnosti da će optuženi ometati postupak pred Specijalizovanim većima, odbrana tvrdi da su uslovi koje je policija Kosova u stanju da sprovodi jednaki, a u izvesnom smislu i bolji od onih koje trenutno sprovodi Sekretarijat, jer je policija Kosova potvrdila da bi bila u stanju da: (i) [BRISANO]; (ii) [BRISANO]; (iii) [BRISANO]; (iv) [BRISANO]; (v) [BRISANO]; (vi) [BRISANO]; (vii) [BRISANO]; (viii) [BRISANO]; (ix) [BRISANO].¹¹⁷ Zahvaljujući tome,

¹¹¹ Napomene tužilaštva, stavovi 23–24.

¹¹² Napomene tužilaštva, stav 25.

¹¹³ Napomene odbrane, stavovi 9–10.

¹¹⁴ Napomene odbrane, stav 11.

¹¹⁵ Napomene odbrane, stavovi 12–14.

¹¹⁶ Napomene odbrane, stav 17.

¹¹⁷ [BRISANO].

opasnost da bi optuženi mogao koristiti elektronske uređaje koji pripadaju trećoj strani, dostavljati informacije trećoj strani i [BRISANO] adekvatno je umanjena predloženim merama koje je policija Kosova u stanju da sprovodi,¹¹⁸ iako tužilaštvo tvrdi suprotno.¹¹⁹

64. Osim toga, obrana smatra da su tvrdnje tužilaštva da je podnesak policije Kosova nepotpun i nedovoljno konkretan netačne i zasnovane na pogrešnoj premisi da su pitanja koja je sudija za prethodni postupak uputio policiji Kosova bila dovoljno detaljna da bi ova u odgovorima automatski pokrila te i druge probleme.¹²⁰ Odbrana još jednom ističe da sudija za prethodni postupak može da razjasni i precizira čitav niz uslova za kućni pritvor.¹²¹

65. Kako odbrana zatim napominje, tvrdnju tužilaštva da bi mogućnost da će optuženi biti privremeno pušten na Kosovu u javnosti pojačala opšti osećaj straha i neizvesnosti među svedocima direktno opovrgava jedna odluka koju je MKSJ doneo u predmetu protiv Haradinaja i drugih, u kojoj je utvrđeno da opšti osećaj straha i neizvesnosti nije dovoljan razlog da se odbije zahtev za privremeno puštanje na slobodu.¹²²

66. Pošto se g. Krasnici obavezaao da će se pridržavati svih uslova za privremeno puštanje na slobodu i pošto se ni u Pritvorskom objektu Specijalizovanih veća ni u kućnom pritvoru, logički gledano, nikad ne mogu do kraja otkloniti sve moguće opasnosti, dalje zadržavanje optuženog u pritvoru više nije neophodno.¹²³

2. Diskusija

(a) Opasnost od bekstva

¹¹⁸ Napomene odbrane, stav 22.

¹¹⁹ Napomene odbrane, stavovi 23–25.

¹²⁰ Napomene odbrane, stav 26.

¹²¹ Napomene odbrane, stav 27.

¹²² Napomene odbrane, stav 29.

¹²³ Napomene odbrane, stavovi 30–32.

67. Kao što je već zaključeno u prvoj i drugoj odluci o pritvoru, opasnost od bekstva je dovoljno umanjena time što se g. Krasnići obavezao da se vrati u Specijalizovana veća čim bude pozvan, da ne menja boravište i da se redovno javlja nadležnim organima.¹²⁴ U prilog tom zaključku idu i garancije policije Kosova da [BRISANO].¹²⁵

(b) Opasnost od ometanja postupka i opasnost od izvršenja novih krivičnih dela

68. Za početak, sudija za prethodni postupak napominje da je Apelacioni sud zaključio da je odbrana, reagujući na drugu odluku o pritvoru, detaljno izložila uslove pod kojima bi optuženi mogao biti pušten na slobodu i pod kojima bi se njegova komunikacija u principu mogla ograničiti i nadgledati, ali da tek treba oceniti da li policija Kosova njih realno može da sprovede.¹²⁶ Shodno tome, sudija za prethodni postupak će, polazeći od informacija iznetih u podnesku policije Kosova i u odgovoru policije Kosova na Veseljijeva pitanja, proceniti (i) da li se poštovanjem tih mera pomenute opasnosti mogu u dovoljnoj meri umanjiti i (ii) da li je policija Kosova sposobna da te mere realno i sprovede, s obzirom na opasnost da g. Krasnići ometa postupak pred Specijalizovanim većima i/ili izvrši nova krivična dela.

¹²⁴ Prva odluka o pritvoru, stav 48; druga odluka o pritvoru, stav 49.

¹²⁵ [BRISANO].

¹²⁶ Druga odluka Apelacionog suda, stavovi 54–59.

(i) Nadgledanje razgovora s članovima porodice i licima u odobrenoj poseti

69. Policija Kosova kaže da će, [BRISANO].¹²⁷ Osim toga, policija Kosova je spremna da [BRISANO].¹²⁸ Pri tom policija Kosova ističe da [BRISANO].¹²⁹

70. Što se tiče komunikacije s članovima porodice, to znači da [BRISANO]. Pored toga, g. Krasnići bi mogao da koristi šifrovan ili tajni jezik [BRISANO]. U tom se smislu predloženim uslovima za privremeno puštanje na slobodu g. Krasnići ne može sprečiti da [BRISANO] s članovima porodice zamoli nekog od njih da usmeno prenese određenu poruku, ili da se u tu svrhu posluži uređajem koji pripada nekom trećem licu,¹³⁰ ili da prenese tajne poruke kako bi ometao postupak pred Specijalizovanim većima ili izvršio nova krivična dela. Slične bojazni važe i za nadzirane posete lica koja imaju odobrenje da posete g. Krasnićija, a naročito za mogućnost korišćenja šifrovanog ili tajnog jezika [BRISANO].

71. Za razliku od toga, u Pritvorskom objektu Specijalizovanih veća nenadzirana komunikacija je strogo ograničena, budući da su nenadzirane „privatne posete“ dozvoljene samo za pojedine članove najuže porodice i samo na ograničeno vreme.¹³¹ Osim toga, lične posete i video-posete se po pravilu odvijaju u uslovima u kojima službenici u Pritvorskom objektu Specijalizovanih veća njih mogu da nadziru gledanjem i slušanjem.¹³² Sekretar za takve posete može da odredi i dodatne mehanizme zaštite, poput aktivnog nadziranja i naknadnog preslušavanja snimljenog materijala.¹³³ Ovim potonjim metodom posete se mogu kontrolisati kasnije, dok se aktivno nadzirana poseta može prekinuti u svakom

¹²⁷ [BRISANO].

¹²⁸ [BRISANO].

¹²⁹ [BRISANO].

¹³⁰ Druga odluka o pritvoru, stav 48.

¹³¹ KSC-BC-2020-06, IA008/F00004/RED, Apelacioni sud, *Odluka po žalbi Kadrija Veseljija na odluku o preispitivanju pritvora*, 1. oktobar 2021, javno, fusnota 95.

¹³² Podnesak Sekretarijata, stav 31; KSC-BC-2020-06, IA007/F00005/RED, Apelacioni sud, *Odluka po žalbi Redžepa Seljimića na odluku o preispitivanju pritvora*, 1. oktobar 2021, javno, stav 53, fusnota 125.

¹³³ Podnesak Sekretarijata, stav 32.

trenutku, na primer sa ciljem da se spreči neovlašćeno obelodanjivanje poverljivih informacija ili da se, ukoliko se stekne utisak da pritvoreno lice koristi šifrovan jezik, ne dozvoli ugrožavanje bezbednosti i sigurnosti postupka.¹³⁴

72. Sekretarijat Specijalizovanih veća je, shodno članu 34(8) i (12) Zakona, nadležan za rukovođenje i upravu pritvora i pritvorskih objekata Specijalizovanih veća, a [BRISANO].¹³⁵ Drugim rečima, Sekretarijat ima jedinstvenu ulogu utoliko što rukovodi i upravlja Pritvorskim objektom Specijalizovanih veća, [BRISANO]. [BRISANO].¹³⁶

73. Jednako je važno i to što Pritvorski objekat Specijalizovanih veća, za razliku od privatne kuće g. Krasnićija, jeste zavod strogo zatvorenog tipa.¹³⁷ No, najvažnije od svega je to što su službenici u Pritvorskom objektu Specijalizovanih veća visokokvalifikovani, [BRISANO] i što prolaze obuku o primeni mera za posete i komunikaciju u Pritvorskom objektu Specijalizovanih veća.¹³⁸

74. Policija Kosova, [BRISANO]. Osim toga, po mišljenju sudije za prethodni postupak presudno je to [BRISANO]. [BRISANO]. [BRISANO]. [BRISANO]. Sudija za prethodni postupak je do tog zaključka došao na osnovu sledećeg: (i)[BRISANO]; (ii) [BRISANO];¹³⁹ i (iii) [BRISANO].

75. [BRISANO].¹⁴⁰ [BRISANO]. [BRISANO]. [BRISANO]. [BRISANO].

76. Ni to što službenici policije Kosova, kako to odbrana ističe,¹⁴¹ govore Krasnićijev maternji jezik i što su upoznati s opštim prilikama na Kosovu nije dovoljno da se obezbedi efikasan nadzor poseta i komunikacije, s obzirom na to da službenici policije Kosova, kako je već rečeno, [BRISANO].

¹³⁴ Podnesak Sekretarijata, stavovi 32–33.

¹³⁵ [BRISANO].

¹³⁶ [BRISANO].

¹³⁷ Podnesak Sekretarijata, stav 43.

¹³⁸ [BRISANO].

¹³⁹ [BRISANO].

¹⁴⁰ [BRISANO].

¹⁴¹ Napomene odbrane, stav 22 (b).

77. Stoga, iako se opasnost nedozvoljenog slanja poruka i uputstava ne može sasvim otkloniti, merama koje su na snazi u Pritvorskom objektu Specijalizovanih veća, u celini uzev, krajnje efikasno se sprečavaju nenadzirane posete i komunikacija, bilo s članovima porodice ili s licima u odobrenoj poseti, i umanjuje opasnost od ometanja postupka i izvršenja novih krivičnih dela prilikom nenadziranih poseta i komunikacije s članovima porodice i licima u odobrenoj poseti.¹⁴² Prema mišljenju sudije za prethodni postupak, policija Kosova nije dostavila garantije koje potvrđuju da je sposobna da sprovodi mere kojima bi se postojeće opasnosti dovoljno umanjile.

(ii) Kontekstualni faktori

78. [BRISANO].¹⁴³ Osim toga, iako je sudija za prethodni postupak od policije Kosova zatražio da uspostavi kontakt s bilo kojom drugom kosovskom institucijom¹⁴⁴ [BRISANO],¹⁴⁵ [BRISANO].¹⁴⁶

79. Zato sudija za prethodni postupak smatra da nije izloženo dovoljno dokaza u prilog tvrdnji da policija Kosova ima osvedočeno i priznato iskustvo u sprovođenju mera pod kojima su na slobodu privremeno puštana lica koja su optužena za teška krivična dela (a koja se nalaze ili su se nalazila na visokim položajima).

80. Konačno, sudija za prethodni postupak podseća na to da Specijalizovana veća i jesu osnovana zato što krivični postupci protiv bivših pripadnika OVK (na

¹⁴² V. takođe KSC-BC-2020-06, IA010/F00008/RED, Apelacioni sud, *Javna redigovana verzija odluke po žalbi Hašima Tačija na odluku o preispitivanju pritvora*, 27. oktobar 2021, javno (u daljem tekstu: žalba na odluku o pritvoru u predmetu *Tači*), stav 68.

¹⁴³ [BRISANO].

¹⁴⁴ Nalog policiji Kosova, stav 9.

¹⁴⁵ [BRISANO].

¹⁴⁶ [BRISANO].

visokim položajima) nisu mogli da se vode na Kosovu.¹⁴⁷ Zato je odlučeno da se ti postupci ne vode na Kosovu,¹⁴⁸ i zato su normativni i operativni okvir Specijalizovanih veća utvrđeni s izričitim ciljem da se, u najvećoj mogućoj meri, obezbedi zaštita svedoka, žrtava i drugih lica izloženih riziku i Specijalizovanim većima omogući da vrše mandat. Osim toga, već je pomenuto da na Kosovu i dalje vlada atmosfera zastrašivanja svedoka i ometanja krivičnih postupaka koji se vode protiv bivših pripadnika OVK.¹⁴⁹ Sudija za prethodni postupak napominje i da je nedavno nekoliko međunarodnih organizacija iznelo dokaze o tome da je u oblasti krivičnog pravosuđa na Kosovu i dalje prisutna korupcija.¹⁵⁰

81. Sudija za prethodni postupak smatra da pomenuti faktori sami po sebi nisu presudni za pitanje koje razmatra. Međutim, pitanje kako će policija Kosova sprovesti meru kućnog pritvora ne može se posmatrati izvan konteksta u kom bi se to odigravalo jer on utiče i na vođenje postupka pred Specijalizovanim većima. Polazeći od toga, sudija za prethodni postupak zaključuje da, s obzirom na

¹⁴⁷ Parlamentarna skupština Saveta Evrope, Odbor za pravna pitanja i ljudska prava, *Izveštaj o nečovečnom postupanju s ljudima i nedozvoljenoj trgovini ljudskim organima na Kosovu*, dokument 12462, 7. januar 2011, stav 10.

¹⁴⁸ Zakon br. 04/L-274, str. 8–9 („Ukoliko istrage SIRG-a budu imale kao rezultat optužnicu i sudski postupak, biće potrebno obezbediti povoljno okruženje za vršenje pravosuđa. U skladu s tim, za prvostepene i žalbene postupke koji se eventualno pokrenu na osnovu istraga SIRG-a postojaće jedan specijalizovan sud unutar sudskog sistema Kosova, kao i specijalizovano tužilaštvo. Sedište tog suda biće na Kosovu, ali će se, s obzirom na prirodu navoda, osetljivi postupci, uključujući saslušavanje svedoka, voditi izvan zemlje“); Sporazum između Kraljevine Holandije i Republike Kosovo o sedištu Izmeštene specijalizovane sudske ustanove Kosova u Holandiji, 15. februar 2016, preambula („Pozivajući se na razmenu pisama o namerama između Predsednice Republike Kosovo i Visoke predstavnice Evropske unije za spoljnu politiku i bezbednost od 14. aprila 2014. g. koja je ratifikovana Zakonom Kosova br. 04/L-274 od 15. maja 2014, a kojom se Republika Kosovo obavezuje da u okviru kosovskog pravosudnog sistema osnuje Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo radi prvostepenih i drugostepenih postupaka koji proisteknu iz istraga Specijalne istražne radne grupe Specijalnog tužilaštva Republike Kosovo vezanih za Izveštaj Parlamentarne skupštine Saveta Evrope, dokument 12462 od 7. januara 2011.g. i koji po zaključivanju Sporazuma o sedištu sa državom domaćinom mogu biti izmešteni u treću zemlju“), član 3 („Izmeštena specijalizovana sudska ustanova Kosova ima sedište u državi domaćinu“).

¹⁴⁹ V. gore, stav 45.

¹⁵⁰ Misija privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu, *Izveštaj generalnog sekretara*, U.N.Doc. S/2020/964, 1. oktobar 2020, stav 30; Misija Evropske unije za vladavinu prava na Kosovu, *Izveštaj o stanju u pravosuđu*, oktobar 2020, str. 21; Evropska komisija, *Izveštaj o Kosovu 2021*, 19. oktobar 2021, str. 23, 25.

izložene ubedljive indicije, kontekst u kojem bi se odvijao kućni pritvor g. Krasnićija ide u prilog zaključku da se predloženim merama za privremeni otpust ne bi adekvatno umanjile opasnost da će g. Krasnićići ometati postupak i/ili opasnost da bi mogao izvršiti nova krivična dela.

(iii) Dodatne mere

82. Sudija za prethodni postupak ima na umu činjenicu da se policija Kosova načelno obavezala da će strogo sprovoditi sve odluke Specijalizovanih veća.¹⁵¹ Međutim, to samo po sebi nije dovoljan osnov po kom bi sudija za prethodni postupak *proprio motu* izdao nalog za dodatne mere kojima bi se umanjile utvrđene opasnosti. Ako se ima u vidu da je sudija za prethodni postupak izdao nalog da mu se dostave konkretni odgovori na čitav niz detaljnih pitanja i da se navedu i sve druge relevantne informacije (posebno informacije o dodatnim merama koje bi policija Kosova eventualno sprovođila),¹⁵² takva načelna obaveza policije Kosova sama po sebi ne znači da će ona adekvatno sprovoditi sve mere koje sudija za prethodni postupak naloži, a još manje garantuje da će ozbiljne bojazni o nedozvoljenoj komunikaciji, o čemu je već bilo govora, biti ublažene.

83. Konačno, sudija za prethodni postupak zaključuje da više nema osnova da se od policije Kosova traže dalje informacije. Odbrana se policiji Kosova obraćala u tri navrata, a sudija za prethodni postupak joj je uputio detaljan spisak pitanja i pružio joj priliku da iznese i dodatne informacije koje bi mogle biti važne za ovu odluku. To znači da je policija Kosova imala dovoljno prilike da dostavi tražene informacije, ali da sudiji za prethodni postupak nikakve dodatne informacije ne bi pomogle da donese odluku u ovom pitanju.

¹⁵¹ Odgovor policije Kosova na Veseljičeva pitanja, str. 8; podnesak policije Kosova, str. 1–2; zahtev odbrane, stavovi 29-30; replika, stav 12; napomene odbrane, stavovi 31-34.

¹⁵² Nalog policiji Kosova, stav 8; Annex to nalog policiji Kosova, stav 12.

84. Shodno tome, sudija za prethodni postupak zaključuje da nikakvim dodatnim merama koje bi on naložio *proprio motu* postojeće opasnosti ne bi mogle dovoljno da se umanje.

(iv) Zaključak

85. Shodno tome, sudija za prethodni postupak zaključuje da, čak i kad se u obzir uzmu podnesak policije Kosova i odgovor policije Kosova na Veseljijeva pitanja, primenom uslova za privremeno puštanje g. Krasnićija na slobodu koje je odbrana predložila ne mogu dovoljno da se umanje opasnosti iz člana 41(6)(b)(ii)-(iii) Zakona, i da se na tom zaključku ništa ne bi promenilo čak ni ako bi sudija za prethodni postupak odredio dodatne uslove. Iz toga proizlazi, kako je već konstatovano, da je režim nadzora komunikacije koji se primenjuje u pritvorskom objektu Specijalizovanih veća jedini način da se kontakti g. Krasnićija uspešno ograniče i nadziru i tako umanje opasnost od ometanja postupka pred Specijalizovanim većima ili od vršenja novih krivičnih dela. Pošto je preispitao i odmerio sve argumente koje su strane u postupku iznele, sudija za prethodni postupak zaključuje da su ranije iznete bojazni i dalje od presudnog značaja za ovakav zaključak i da stoga za potrebe ove odluke nije neophodno razmatrati njihove preostale argumente, s tim što se time ne prejudicira ishod njihovog eventualnog kasnijeg razmatranja.

86. Pošto je ponovo razmotrio drugu odluku o pritvoru u vezi s pitanjima zbog kojih mu je ona, drugom odlukom Apelacionog suda vraćena na odlučivanje, sudija za prethodni postupak potvrđuje drugu odluku o pritvoru. Iz istih razloga, pomenuti zaključak odnosi se i na redovno preispitivanje pritvora g. Krasnićija, predviđeno članom 41(6), (10) i (12) Zakona i pravilom 57(2) Pravilnika.

E. SRAZMERNOST PRITVORA

1. Izneta argumentacija

87. Prvo, odbrana tvrdi da je, kad se razmatraju opasnosti izložene u članu 41(6)(b) Zakona, vreme provedeno u pritvoru pre suđenja faktor koji se mora uzeti u obzir kako bi se utvrdilo da li, u kontekstu svih faktora, dalji pritvor „prestaje da bude opravdan“ a lice mora da bude pušteno na slobodu.¹⁵³ Odbrana podseća i na to da je sudija za prethodni postupak, prema pravilu 56(2) Pravidnika, dužan da se postara za to da g. Krasnići u periodu pre početka suđenja ne boravi u pritvoru neopravdano dugo i da ga pusti na slobodu ukoliko dođe do nepotrebnog odlaganja koje je prouzrokovalo tužilaštvo.¹⁵⁴

88. U tom smislu odbrana tvrdi da je vreme koje je g. Krasnići proveo u pritvoru pre početka suđenja nesrazmerno dugo,¹⁵⁵ i to zbog (i) činjenice da g. Krasnići u pritvoru boravi već više od 11 meseci,¹⁵⁶ (ii) [BRISANO]¹⁵⁷ i (iii) odlaganja koje je prouzrokovalo tužilaštvo a zbog kojeg se odužila pretpretresna faza postupka, a time i Krasnićijev boravak u pritvoru.¹⁵⁸

89. Što se tiče odlaganja koje je prouzrokovalo tužilaštvo, odbrana tvrdi sledeće: (i) zbog pripreme pretpretresnog podneska došlo je do odlaganja od najmanje pet meseci;¹⁵⁹ (ii) prvobitni rok za obelodanjivanje materijala iz pravila 102(1)(b) prekoračen je za više od četiri meseca, a tužilaštvo taj postupak još nije okončalo;¹⁶⁰ (iii) tužilaštvo će potpuno i dovoljno precizno obaveštenje na osnovu pravila 102(3) dostaviti uz gotovo šestomesečno prekoračenje prvobitnog roka, a okončanje čitavog postupka obelodanjivanja nije ni na vidiku;¹⁶¹ (iv)

¹⁵³ Zahtev odbrane, stav 28.

¹⁵⁴ Zahtev odbrane, stav 28.

¹⁵⁵ Zahtev odbrane, stav 45.

¹⁵⁶ Zahtev odbrane, stav 29

¹⁵⁷ [BRISANO].

¹⁵⁸ Zahtev odbrane, stavovi 31–44.

¹⁵⁹ Zahtev odbrane, stav 32.

¹⁶⁰ Zahtev odbrane, stavovi 33–34.

¹⁶¹ Zahtev odbrane, stavovi 35–38.

obelodanjivanje materijala iz pravila 103 nije dovršeno, a rok za to nije utvrđen;¹⁶² (v) tužilaštvo je sedam puta tražilo produženje roka;¹⁶³ i (vi) tužilaštvo nije bilo u stanju da iznese plan za dovršavanje istraga koje su još u toku ili da makar samo proceni rok u kom će te istrage dovršiti.¹⁶⁴ Sva ta nepotrebna odlaganja direktno su se i osetno odrazila na srazmernost vremena koje je g. Krasnići proveo u pritvoru, smatra odbrana.¹⁶⁵ Čak i ako se u obzir uzmu teškoće nastale zbog obima predmeta i tekuće pandemije, tužilaštvo je njih, tvrdi odbrana, bilo svesno kad je zatražilo da se g. Krasnići uhapsi i zadrži u pritvoru.¹⁶⁶ Pošto je malo verovatno da će predmet u dogledno vreme biti prosleđen pretresnom panelu, odbrana apeluje na sudiju za prethodni postupak da zaključi da je u slučaju g. Krasnićija došlo do nepotrebno odlaganja, zbog kojeg je početak suđenja odgođen a boravak g. Krasnićija u pritvoru produžen, pa samim tim i nesrazmeran.¹⁶⁷

90. Tužilaštvo u odgovoru iznosi stav da je produženje pritvora srazmerna mera.¹⁶⁸ Tužilaštvo smatra da ni ranije ni novije procene nisu merodavne za pitanje šta je srazmerno trajanje pritvora u pretpretresnoj fazi postupka i da one ni sudiji za prethodni postupak ni Apelacionom sudu nisu poslužile kao osnov po kom su donosili odluke.¹⁶⁹ Tužilaštvo tvrdi da se ovaj predmet približio pretresnoj fazi, budući da je ono navelo 17. decembar 2021. kao rok u kom će dostaviti pretpretresni podnesak, obelodanilo ogroman deo materijala iz pravila 102(1)(b), da su strane u postupku dostavile žalbe na preliminarne podneske i da je 22. oktobra 2021. podnet preliminarne spisak svedoka.¹⁷⁰ Tužilaštvo dodaje da su u ovom predmetu sve radnje vezane za pretpretresnu fazu u toku, te da odbrana

¹⁶² Zahtev odbrane, stav 39.

¹⁶³ Zahtev odbrane, stav 40.

¹⁶⁴ Zahtev odbrane, stav 41.

¹⁶⁵ Zahtev odbrane, stav 42.

¹⁶⁶ Zahtev odbrane, stav 43.

¹⁶⁷ Zahtev odbrane, stavovi 44–45.

¹⁶⁸ Odgovor tužilaštva, stavovi 36, 41.

¹⁶⁹ Odgovor tužilaštva, stav 38.

¹⁷⁰ Odgovor tužilaštva, stav 39.

neosnovano tvrdi da je početak suđenja odgođen ili pritvor optuženog produžen samo zato što je rok za obelodanjivanje relativno malog broja dokaznih predloga na osnovu pravila 102(1)(b) s dobrim razlogom produžen.¹⁷¹

91. Odbrana u replici tvrdi da se tužilaštvo u odgovoru namerno osvrnulo samo na jedno od šest pitanja koje je odbrana pokrenula, i to na obelodanjivanje materijala iz pravila 102(1)(b).¹⁷² Bez obzira na obelodanjivanje materijala iz pravila 102(1)(b), odbrana tvrdi da se iz onog što se odigralo otkako je tužilaštvo dostavilo odgovor jasno vidi da je njegovom krivicom došlo do nepotrebnog odlaganja.¹⁷³ S obzirom na to, ali i s obzirom na praksu Evropskog suda za ljudska prava, odbrana ponavlja da je zbog tužilaštva došlo do nepotrebnog odlaganja i da optuženog, shodno pravilu 56(2) Pravilnika, treba privremeno pustiti na slobodu.¹⁷⁴

2. Diskusija

92. Za početak, sudija za prethodni postupak podseća na važnost načela srazmernosti prilikom odlučivanja o opravdanosti pritvora pre suđenja, što je formulisano i u pravilu 56(2) Pravilnika.¹⁷⁵ Vreme provedeno u pritvoru pre suđenja je faktor koji se mora razmotriti zajedno sa stepenom opasnosti opisanih u članu 41(6)(b) Zakona, da bi se utvrdilo da li, kada se svi faktori uzmu u obzir, dalji pritvor „prestaje da bude opravdan“ a lice mora da bude pušteno na slobodu.¹⁷⁶ Međutim, da li je vreme provedeno u pritvoru pre suđenja opravdano ne može se ocenjivati

¹⁷¹ Odgovor tužilaštva, stav 40.

¹⁷² Replika, stav 9.

¹⁷³ Replika, stavovi 10–11.

¹⁷⁴ Replika, stavovi 13–17.

¹⁷⁵ KSC-BC-2020-07, IA001/F00005, Apelacioni sud, *Odluka po žalbi Hisnija Gucatija po pitanjima vezanim za hapšenje i pritvor*, 9. decembar 2020, javno, stavovi 72–73.

¹⁷⁶ V. takođe KSC-BC-2020-06, IA002/F00005/RED, Apelacioni sud, *Javna redigovana verzija odluke po žalbi Jakupa Krasnićija na odluku u vezi s privremenim puštanjem na slobodu*, 30. april 2021, javno, stav 69.

apstraktno. Opravdanost daljeg pritvora optuženog lica mora se oceniti na osnovu činjenica u datom predmetu i shodno njegovim osobenim karakteristikama.¹⁷⁷

93. Gospodin Krasnići uhapšen je 4. novembra 2020, što znači da je u trenutku u kom se donosi ova odluka u pritvoru proveo nešto više od godinu dana. Shodno tome, sudija za prethodni postupak sada će proceniti da li je, s obzirom na konkretne okolnosti vezane za g. Krasnićija, taj period opravdan.

94. Pre svega, sudija za prethodni postupak napominje da su protiv g. Krasnićija iznete izuzetno teške optužbe.¹⁷⁸ Konkretno, g. Krasnići tereti se po deset tačaka za teška krivična dela prema međunarodnom pravu, i to za progon na političkoj i/ili nacionalnoj osnovi, protivzakonito ili proizvoljno hapšenje i lišavanje slobode, druge nehumane postupke, surovo postupanje, mučenje, ubistvo i prisilne nestanke.¹⁷⁹ U optužnici se tvrdi i da je g. Krasnići u tim zločinima odigrao značajnu ulogu.¹⁸⁰ Dakle, u slučaju osuđujuće presude on bi mogao da bude osuđen na dugačku kaznu, uključujući kaznu doživotnog zatvora.

95. Sve to pokazuje da je postupak koji se vodi protiv g. Krasnićija složen.¹⁸¹ Krivična dela koja mu se stavljaju na teret odigravala su se tokom dužeg vremenskog perioda (najkasnije od marta 1998. do septembra 1999), na geografski velikom prostoru (na brojnim mestima širom Kosova i u nekoliko oblasti na severu

¹⁷⁷ ESLJP, presuda u predmetu *Buzadji v. the Republic of Moldova* [GC], stav 90.

¹⁷⁸ V. takođe ESLJP, *Shabani v. Switzerland*, br. 29044/06, Judgment, 5. novembar 2009 (u daljem tekstu: presuda u predmetu *Shabani v. Switzerland*), stavovi 65, 66, 69; MKSJ, *Tužilac protiv Delalića i drugih*, IT-96-21, Odluka po zahtjevu za privremeno puštanje otuženog Zejnila Delalića na slobodu, 25. septembar 1996, stavovi 20, 26; *Tužilac protiv Ademija*, IT-01-46-PT, Nalog po zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu, u daljem tekstu: nalog u predmetu *Ademi*), stav 25; ICTR, *Prosecutor v. Ndayambaje*, ICTR-98-42-T, Decision on the Defence Motion for the Provisional Release of the Accused, 21. oktobar 2002 (u daljem tekstu: odluka u predmetu *Ndayambaje*), stav 23; *Prosecutor v. Ngirumpatse et al.*, ICTR-98-44-T, Decision on the Motion by Ngirumpatse's Defence to Find the Accused's Detention Unlawful or, in the Alternative, to Order his Provisional Release, 18. avgust 2003. (u daljem tekstu: odluka u predmetu *Ngirumpatse*), stav 25.

¹⁷⁹ Potvrđena optužnica, stav 173.

¹⁸⁰ Potvrđena optužnica, stavovi 11, 32, 39, 40–42, 47, 51, 53–55, 172.

¹⁸¹ V. takođe ESLJP, presuda u predmetu *Shabani v. Switzerland*, stavovi 65, 69; MKSJ, odluka u predmetu *Ademi*, stav 26; ICTR, odluka u predmetu *Ndayambaje*, stav 23; odluka u predmetu *Ngirumpatse*, stav 25.

Albanije) i dovela su do velikog broja žrtava.¹⁸² Tužilaštvo je blagovremeno nagovestilo da namerava da se pozove na svedočenje velikog broja svedoka,¹⁸³ [BRISANO].

96. Sudija za prethodni postupak smatra i da je izuzetno važno to što je već ustanovljeno da i dalje postoji opasnost da bi g. Krasnići, ukoliko bude pušten na slobodu, mogao ometati tok postupka pred Specijalizovanim većima ili izvršiti nova krivična dela i da se ta opasnost ne može dovoljno umanjiti primenom manje restriktivnih mera.

97. Što se pak tiče obaveza strana u postupku,¹⁸⁴ sudija za prethodni postupak ukazuje na to da se po donošenju druge odluke o pritvoru znatno napredovalo u proceduralnom smislu, u pravcu prosleđivanja predmeta u pretresnu fazu. Konkretno, doneto je nekoliko odluka po zahtevima za zaštitne mere,¹⁸⁵ odlučeno je po preliminarnim podnescima odbrane,¹⁸⁶ utvrđeni su datumi za dostavljanje pretpretresnog podneska tužilaštva (17. decembar 2021) i za dostavljanje tabele shodno pravilu 109(c) (28. januar 2022)¹⁸⁷ i odlučeno da tužilaštvo postupak obelodanjivanja na osnovu pravila 102(1)(b) Pravilnika treba da dovrši do 31. januara 2022,¹⁸⁸ a tužilaštvo je dostavilo preliminarni spisak svedoka, što će, između ostalog, odbrani omogućiti da, ukoliko želi, obavi istrage.¹⁸⁹ Što se tiče odlaganjâ za koje je odgovorno tužilaštvo i procena tužilaštva o rokovima, na šta je sve ukazala odbrana, sudija za prethodni postupak podseća na to da su ti rokovi

¹⁸² Potvrđena optužnica, stavovi 16, 32, 57–171, tabele A–C.

¹⁸³ KSC-BC-2020-06, F00542, specijalizovani tužilac, *Podnesak tužilaštva s preliminarnim spisakom svedoka*, 22. oktobar 2021, javno (u daljem tekstu: preliminarni spisak svedoka tužilaštva), sa strogo poverljivim i *ex parte* prilogom 1 i poverljivim redigovanim prilogom 2.

¹⁸⁴ V. takođe ESLJP, presuda u predmetu *Shabani v. Switzerland*, stavovi 67–68.

¹⁸⁵ V. gore, fusnota 78.

¹⁸⁶ KSC-BC-2020-06, F00412, sudija za prethodni postupak, *Odluka po prigovorima nadležnosti Specijalizovanih veća*, 22. jul 2021, javno; F00413/RED, sudija za prethodni postupak, *Javna redigovana verzija odluke po zahtevima optužbe kojima se ukazuje na nedostatke optužnice*, 22. jul 2021, javno.

¹⁸⁷ Transkript od 29. oktobra 2021, str. 752, red 20, do str. 753, red 5.

¹⁸⁸ Transkript od 29. oktobra 2021, str. 752, red 20, do str. 753, red 5, str. 753, red 6, do str. 754, red 4.

¹⁸⁹ Preliminarni spisak svedoka tužilaštva.

produžavani zato što su za to izneti valjani razlozi. Da bi se procenilo da li je vreme koje je g. Krasnići proveo u pritvoru srazmerno, sudija za prethodni postupak smatra da se vreme koje je on zaista proveo u pritvoru pre početka suđenja mora sagledati u kontekstu onih procena tužilaštva koje se pokažu kao netačne. Uostalom, i pored toga što su neki rokovi pomerani, postupak i dalje napreduje, a pretpretresna faza biće okončana u dogledno vreme.

98. [BRISANO].

99. Stoga, sudija za prethodni postupak konstatuje da, s obzirom na konkretne okolnosti u ovom predmetu, vreme koje je g. Krasnići proveo u pritvoru pre suđenja, i koje iznosi malo više od godinu dana, nije neopravdano, i to iz sledećih razloga: (i) g. Krasnići se tereti za izuzetno teška krivična dela i za to da je u njihovom izvršavanju odigrao važnu ulogu; (ii) ukoliko bude oglašen krivim, moguće je da će mu biti određena teška kazna; (iii) predmet protiv g. Krasnićija je složen; (iv) opasnosti navedene u članu 41(6)(b)(ii)-(iii) Zakona i dalje postoje i ne mogu se dovoljno umanjiti primenom manje restriktivnih mera; i (v) bez obzira na to što su neki rokovi pomerani, postupak u ovom predmetu i dalje napreduje. S obzirom na sve to, sudija za prethodni postupak zaključuje da je zadržavanje g. Krasnićija u pritvoru pre početka suđenja srazmerna mera i da u sadašnjoj fazi postupka svaka rasprava o očekivanom ukupnom trajanju njegovog pritvora pre suđenja ostaje u domenu nagađanja. Sudija za prethodni postupak ukazuje na to da trenutno nije utvrđen datum za početak suđenja, ali da će se pritvor g. Krasnićija preispitivati na svaka dva meseca ili čim se okolnosti promene, kako je predviđeno članom 41(10) Zakona i pravilom 57(2) Pravilnika.¹⁹⁰ Imajući to u vidu, sudija za prethodni postupak konstatuje da je u sadašnjoj fazi postupka svaka rasprava o očekivanom ukupnom trajanju Krasnićijevog pritvora pre suđenja još uvek preuranjena i u domenu nagađanja.¹⁹¹

¹⁹⁰ V. takođe ESLJP, *Ereren v. Germany*, br. 67522/09, [Judgment](#), 6. novembar 2014, stav 64.

¹⁹¹ Druga odluka Apelacionog suda, stav 43.

100. Konačno, sudija za prethodni postupak smatra da je neutemeljena i tvrdnja obrane da je tužilaštvo odgovorno za nepotrebno odlaganje u smislu druge rečenice iz pravila 56(2) Pravilnika, budući da su za pomeranje pojedinih rokova, kako je to već rečeno, izneti valjani razlozi i da postupak i dalje napreduje, te da će pretpretresna faza biti okončana u dogledno vreme.

V. DISPOZITIV

101. Iz navedenih razloga, sudija za prethodni postupak

- a) **POTVRĐUJE** drugu odluku o pritvoru;
- b) **NALAŽE** da se g. Krasnićiju produži pritvor;
- c) **NALAŽE** g. Krasnićiju da, ukoliko to želi, podneske o sledećem preispitivanju pritvora dostavi najkasnije u **petak, 17. decembra 2021**, a da se odgovori i replike dostavljaju prema rasporedu utvrđenom u pravilu 76 Pravilnika;
- d) **NALAŽE** tužilaštvu da, ukoliko g. Krasnićići odluči da do pomenutog roka ne dostavi podneske, svoje podneske o sledećem preispitivanju pritvora g. Krasnićija dostavi najkasnije u **petak, 31. decembra 2021**, a g. Krasnićiju da svoje podneske, ukoliko to želi, dostavi najkasnije u **ponedeljak, 10. januara 2022**; i
- e) **NALAŽE** odbrani, tužilaštvu i Sekretarijatu da najkasnije u **ponedeljak, 6. decembra 2021**. dostave javnu redigovanu verziju zahteva odbrane, replike, napomena tužilaštva, napomena odbrane, odnosno podneska Sekretarijata ili da se do tog datuma izjasne o tome da li status poverljivosti nekog od tih dokumenata treba da ostane nepromenjen.

/potpis na originalu/

Sudija Nikola Giju,

sudija za prethodni postupak

U petak, 26. novembra 2021.

U Hagu, Holandija